

Klimat- och näringslivsdepartementet
E-post: kn.remissvar@regeringskansliet.se
Med kopia till kn.me@regeringskansliet.se

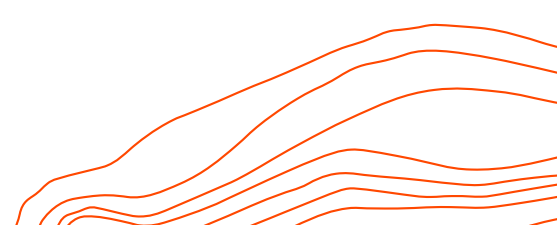
Datum: 10/11/2025

Ert referensnummer: KN2025/01543

Svemins remissvar angående SOU 2025:88 – Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

Svemins huvudsakliga synpunkter:

- Svemin tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet.
- Svemin anser att ett områdesanvändningsbesked bör ha en giltighetstid på tio år innan en ansökan om prövning behöver ha lämnats in – till skillnad från de fem år som föreslås i betänkandet.
- Ordalydelsen i den nya lagen om hushållning med mark- och vattenområden bör anpassas till ändringarna som föreslås i prop. 2024/25:203 Förbudet mot utvinning av uran tas bort

Kommentarer om förslagen

Flytt av hushållningsbestämmelserna och 17 kap. miljöbalken till en ny lag

Svemin välkomnar att 3, 4 och 17 kap. miljöbalken flyttas till en ny lag om hushållning med mark- och vattenområden. Hushållningsbestämmelserna i 3–4 kap. miljöbalken kommer från lagen om naturresurser och har i grund och botten ett annat syfte¹ än övriga delar av miljöbalken. Genom att flytta bestämmelserna till en särskild lag tydliggörs detta. Eftersom hushållningsbestämmelserna i nuläget ligger i miljöbalken kan det antas att bevarandointressen har fått större tyngd än vad som ursprungligen varit syftet när bestämmelserna fanns i naturresurslagen, vilket innebär att andra intressen har försvagats såsom vikten av ökad självförsörjning och beredskap, samt industrins möjlighet att bidra till klimatomställningen.

För gruvbranschens del finns redan en möjlighet till ett tidigt besked reglerat i speciallagstiftning – beslut om bearbetningskoncession enligt minerallagen. En flytt av 3–4 kap. miljöbalken till en särskild lag kan dock ha den positiva effekten att ramen för prövningen av bearbetningskoncession tydliggörs. Det händer dessvärre att länsstyrelser begär kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningar som inte rör frågeställningar som kan anses vara relevanta för prövningen av bearbetningskoncession. Förhoppningsvis kan denna problematik minska om hushållningsbestämmelserna flyttas från miljöbalken och minerallagen istället hänvisar till den nya lagen.

Det är viktigt att ordalydelsen i den nya lagen om hushållning med mark- och vattenområden anpassas till ändringarna som föreslås i prop. 2024/25:203 Förbudet mot utvinning av uran tas bort, då det i denna proposition föreslås att det görs ändringar i nuvarande 17 kap. 1 § miljöbalken.

Områdesanvändningsbesked

Svemin välkomnar att det införs en ny möjlighet att ansöka om områdesanvändningsbesked och att detta besked ska meddelas av regeringen. Frågor om markanvändning är i grund och botten politiska beslut. Det framstår därför som principiellt rätt att det går att begära ett besked av en politiskt vald församling i frågan om markanvändning i stället för att frågan prövas i domstol. Att områdesanvändningsbeskedet föreslås ersätta den nuvarande tillåtlighetsprövningen hos regeringen är positivt. Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken sker sent i processen och det finns därför en påtaglig risk att en tillåtlighetsprövning hos regeringen leder till att tillståndsprocessen förlängs. Det är också värt att uppmärksamma den kritik som utredarna riktar mot tillåtlighetsprövningens förenlighet med EU-rätten. Svemin delar bedömningen att

¹ Av förarbetena till lagen om hushållning med naturresurser framgår att god hushållning med landets naturresurser innebar att ekonomiska intressen skulle bedömas i förhållande till ekologiska, sociala eller samhällsekonomiska intressen av mer långsiktig karaktär. Lagen skulle inte ensidigt främja bevarandointressen och långsiktiga försörjningsbehov utan det grundläggande syftet var att främja en användning av naturresurserna som var förnuftig för samhället vid en allsidig och samlad bedömning – både i ett långsiktigt och kortsiktigt perspektiv, se prop. 1985/86:3 s. 14.

den föreslagna ändringen bidrar till att öka det svenska regelverkets överensstämmelse med EU-rätten.

Det är sannolikt att ansökningar om områdesanvändningsbesked främst kommer att avse mer omfattande verksamheter där det krävs ett stort antal och omfattande utredningar samt arbete med kapitalanskaffning innan det i praktiken är möjligt att ansöka om miljötillstånd. Att områdesanvändningsbesked enbart föreslås vara giltigt i fem år, innan en ansökan om miljöprövning måste ha gjorts, är med detta i åtanke en alltför kort tid. Svemin föreslår att ett områdesanvändningsbesked bör vara giltigt i åtminstone tio år.

Det är av avgörande betydelse att områdesanvändningsbeskedet, i enlighet med förslaget, ges bindande verkan i efterföljande prövningar i de frågor som omfattas av beskedet. Om beskedet inte ges bindande verkan är det osannolikt att någon verksamhetsutövare kommer att anse att det är värt att ansöka om områdesanvändningsbesked.

Natura 2000-tillståndsprövningen

Det är ett bra förslag i betänkandet att bestämmelsen om krav på Natura 2000-tillstånd inte ska tillämpas i ärenden om områdesanvändningsbesked. När det behövs är det lämpligare att göra en sådan prövning senare i samband med tillståndsprövningen av den specifika verksamheten eftersom verksamhetsutövaren då har mer detaljerad information om hur verksamheten ska utformas. Prövningen bör alltså ske i en separat tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken eller i samband med att verksamheten tillståndsprövas enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken.

Stockholm, datum som ovan

Maria Sunér
VD

Tobias Kluge
Branschjurist